(1834, Reden I, 35); hiljemini avaldas ta mõned tabavad märkused Darwini selektsiooniõpetuse kohta. Siiski erinevad B.-i mõtteavaldused põlvnemisõpetuse, nagu ka teleoloogia kohta praeguse bioloogia seisukohtadest. B. on avaldanud töid ka antropoloogia ja eriti kranioloogia alalt. Geograafilisist töist väärivad erilist tähelepanu andmed Noovaja Semljaa kohta (Bulletin scientifique de l'Acad. de St. Petersb., T. II, III, VII) ja »Kaspische Studien« I—VIII (Bulletin phys.-math., T. XIII – XVI; Bull. hist.-phil., T. XIV, Bull. de l'Acad., T. II, VII).

B.-i arvurikkaist töist on peale mainitute tähtsamad järgmised: *Diss. inaug. medica de Morbis inter Esthonos endemicis. Dorpati,* 1814. Tööke esitab ülevaate Eesti maastikust selle osistega, rahvast ja tema eluviisest (eluruumid, rõivastumine, toitumine, joogid, kombed, iseloom j. t.), haiguste ja elutingimuste suhteist. — »Vorlesungen über Anthropologie« I, 1824. — »Über Entwicklungsgeschichte der Tiere« I, 1828; II, 1837. — »Untersuchungen über die Gefässverbindungen zwischen Mutter und Frucht«, 1828. — „Человѣкъ въ естественно-историч. отношеніи". СПБ. 1851), teoses Русская фауна, Ю. Симашко). „Уменьшается ли количество рыбы въ Чудскомъ озерѣ?" (Журн. Минист. Гос. Имущ. XLIII). — „Рыболовство въ Чудскомъ и Псковскомъ озерахъ и въ Балтійскомъ морѣ". (Изслѣдов. о сост. рыболовства въ Россіи, т. I, СПБ., 1860). — »Reden u. kleinere Aufsätze vermischten Inhalts« I, Petersburg, 1864; II, 1873—76; III (Historische Fragen mit Hülfe der Naturwissenschaften beantwortet), 1873.

Nachr. über Leben u. Schriften des Herrn Geheimr. Dr. K. E. v. Baer, mitgeteilt von ihm selbst. St. Petersb., 1865. Sisaldab avaldatud kirjutiste loendi, m. s. ka mõningaid andmeid mõisnikkude ja talupoegade vahekorra kohta (lk. 48 jj.). — L. Stieda, K. E. v. Baer (1878). Sisaldab tööde loendi. — R. Stölzle, K. E. v. Baer u. seine Weltanschauung (1897). — E. Häckel, Antropogenie oder Entwicklungsgeschichte des Menschen (1874). *A. A-a.*

BALDUIN Alnast, Alna (Aulne, Thuini juures Flandrias) tsistertslaste kloostri munk.— Pärast piisk. Alberti (vt.) surma määrati Bremeni toomkapiitli poolt Albert Suerbeer (vt.) Liivimaa piiskopiks, kuna Riia toomkapiitel premonstraatlase Nikolause (Magdeburgi toomhärra) Alberti järeltulijaks valis. Tekkinud piiskopitüli ja muude esilekerkinud küsimuste lahendamise tegi paavst Gregorius IX ülesandeks kardinaldiakon Ottole, kes omakorda Balduini, Alna kloostri munga, volinikuna Liivimaale saatis. Sügisel 1230 Liivisse jõudes hakkab B. siin, vastuoksa Liivi isandaile antud lubadustele, teotsema paavsti huvides: kuralased, kelledel olid riiglastega parajasti läbirääkimised käimas ristiusu vastuvõtmise kohta, alistab ta osavalt paavsti ülemvõimule ja võtab Riia linnalt tema suured maa-alad Kuramaal. Vahepeal Otto ja B.-i ettepanekul paavsti poolt aprillis (?) 1231 piiskopiks kinnitatud Nikolaus asub nüüd, mil ta jalgealune kindlam, opositsiooni B.-ile, ka ordu on B.-iga vaenujalal. Kuramaal annab Nikolaus Riia kodanikele suured maa-alad läänideks, Järva- ja Virumaa (vrdl. Wilhelm Modeenast) on nimepidi küll B.-i käes, kuid sealgi talitab ordu omavoliliselt. B. on sunnitud paavstilt abi otsima: jaan. 1232 on ta Roomas. Gregorius IX kiidab B.-i senise teguviisi heaks ja määrab ta paavsti legaadiks Ojamaal, Soome, Eesti, Kura ja Semgalli mail. Põhja-Eesti (Harju-, Viru-, Järva-, Läänemaa ühes Tallinna linnaga; viimane oli a. 1227 ordu käes) reservitakse paavstile ja määratakse B.-i ülemvalitsuse alla, Kuramaa saab ta omale eluaegseks kasutamiseks. Suurte volitustega varustatult ilmub B. suvel 1233 jälle Liivimaale. Alguses alistutakse temale Riias aukartusest tema volituste ees; vahepeal on aga ordu terves Põhja-Eestis võimu enda kätte haaranud, järgneb rida vägivaldseid akte paavsti vasallide vastu, kes sunnitakse ordule alistuma; vägivalla vastu süttinud Eesti päriselanikkude mäss lämmatatakse. Järgnev sündmuste käik on tume, kuid nähtavasti on B. ordu vastu võimetu ja a. 1234 on paavst sunnitud, et lõkkele löönud kirgesid vaigistada, B.-i legaadi ametist vabastama; 1236. a. loobub B. ka Semgalli piiskopkonnast ja kaob Liivi ajaloost. 1243 sureb B. Varissa ppiiskopina.

B.-i tegevuses väljendub korduvalt paavstide katse Liivimaast, või vähemalt tema suuremast osast, moodustada mingi paavsti vasalliriik, — katse, mis ei õnnestunud: B.-il, kes võib-olla plaani algataja, puudusid selle teostamiseks tarvilikud eeldused. Täpsamaks B.-i isiku ja tegevuse hinnanguks puuduvad seni andmed eriuurimuste näol. Balti ajalookirjanduses (Brevern, Bunge, Schiemann, Seraphim) ei tundu B.-i hinnang-küllaldaselt erapooletu.

Arbusow, Geistl., 10; Schiemann, Livl. II, 47 jj. *R. K.*

BALKE (Balco), Hermann, pärit arvat. Alam-Saksist, 1230—39 esimene Saksa ordumeister (landmeister) Preisimaal, 1237—39 Saksa ordumeister Liivis. Masoovia hertsogi Konradi kutsel a. 1230 salga ordurüütlite eesotsas Preisimaale ilmudes pani B. aluse selle maa kristianiseerimisele ja germaniseerimisele: maa vallutamisega käsikäes käis ko